

Aan de poort van de faculteit

Selectie voor en tijdens de opleiding geneeskunde

Weet je het nog, het eindeloze wachten voordat je met je studie geneeskunde kon beginnen. Smachtend uitzien naar de IBG-envelop. Word ik ingeloot? Mogelijk is dit straks niet meer het enige spannende selectiemoment in de geneeskundestudie.

Ron van Oosterhout en Sybren Rynja

Elk jaar opnieuw bepaalt de minister van VWS hoeveel studenten aan de studie geneeskunde kunnen beginnen, de numerus fixus. Hij baseert zich hierbij op ramingen voor de opleidingsbehoefte door het Capaciteitsorgaan. De minister van OCW verdeelt vervolgens de plaatsen over de verschillende faculteiten. De overheid reguleert het aantal studenten dat wordt opgeleid om te voorkomen dat er een artsentekort of -overschot ontstaat. Omdat er ieder jaar meer mensen willen beginnen dan voor wie er plaats is, moet er worden geselecteerd.

Manieren van selectie

Er zijn drie mogelijkheden om te worden toegelaten tot de opleiding geneeskunde: 1) rechtstreekse toelating bij een gemiddeld cijfer hoger dan of gelijk aan een acht, 2) centrale selectie via gewogen loting en 3) decentrale selectie. Bij de derde vorm gaat het om andere criteria dan eindcijfers.

Geneeskunde is één van de studies in Nederland waarbij vóór aanvang een centrale selectie plaatsvindt op basis van middelbareschoolresultaten. Een ongewogen loting wordt als onrechtvaardig gezien. Als iedereen dezelfde kans heeft om te worden ingeloot, waarom zou je dan proberen hoge eindcijfers te halen? Door de gewogen loting is het systeem iets rechtvaardiger: hoe hoger je gemiddelde eindcijfer, hoe groter je kans om te worden ingeloot. Studies als tandheelkunde, diergeneeskunde en in sommige steden ook rechten en psychologie kennen eenzelfde procedure. Het voordeel van deze typisch Nederlandse manier is dat iedereen, ongeacht zijn cijfers, kans maakt op een plek in de opleiding. Bovendien worden, zoals gezegd, goede cijfers beloond met een hogere lotingskans. Het nadeel is dat je nooit helemaal zeker bent van een plaats, behalve als je gemiddelde eindcijfer een acht of hoger is. Deze laatste bepaling dateert van het einde van de jaren '90. Er ontstond toen veel commotie omdat een paar mensen met een gemiddelde van boven de negen werden uitgeloot.

Het Erasmus MC, AMC/UvA en VUmc hebben ervoor gekozen een deel van hun opleidingsplaatsen toe te wijzen aan studenten die zij zelf hebben geselecteerd via zogeheten decentrale selectie. Het Leids Universitair Medisch Centrum overweegt een vorm van decentrale selectie binnenkort te herstarten. En in het Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMCU) selecteert men decentraal voor de SUMMA-opleiding (*Selective Utrecht Medical Master*). Deze manier van selectie gaat uit van de gedachte dat hoge middelbareschoolcijfers niet voorspellen dat iemand een goede dokter wordt. De opleidingen kiezen een deel van de instroom zelf op basis van de kennis van studenten en op basis van hun communicatieve en samenwerkingsvaardigheden en motivatie. Aan de Erasmus Universiteit Rotterdam wordt zelfs

In Frankrijk kan iedereen aan het eerste jaar beginnen

50 procent van de studenten decentraal geselecteerd. De discussie of, en in hoeverre je VWO-prestaties voorspellen of je een goede dokter wordt, is dus nog niet afgerond.

In het buitenland

Ook andere landen beperken het aantal geneeskundestudenten. Het Nederlandse systeem van gewogen loting wekt daar echter verwondering. Vooral het feit dat je ondanks goede cijfers toch kunt worden uitgeloot, stuit op onbegrip. In Frankrijk kan iedereen aan het eerste jaar van de geneeskundestudie beginnen. Daarna vindt echter selectie plaats, omdat vanaf jaar twee een beperkt aantal plaatsen beschikbaar is. De resultaten van een landelijk examen bepalen of je mag doorgaan naar jaar

twee. Door deze bottleneck kan dus niet iedereen de opleiding afmaken.

In Spanje moet iedereen die geneeskunde wil studeren na het eindexamen nog een landelijk examen maken. De uitslag daarvan bepaalt of je mag starten met de studie. Het voordeel van de Spaanse methode is dat je niet afhankelijk bent van loting, maar puur van je eigen prestaties. Het nadeel is dat alleen naar je cijfers wordt gekeken en niet naar andere vaardigheden. Er zijn dus verschillende selectiemethoden mogelijk, alle met voor- en nadelen.

Bachelor-master

Met het ondertekenen van de Verklaring van Bologna in 1998 heeft Nederland ingestemd met een grotere mobiliteit onder Europese studenten. Het moest gemakkelijker worden een deel van je universitaire opleiding in het buitenland te volgen. Enkele voorwaarden hiervoor waren een Europees systeem van studiepunten (het ECTS-systeem), het in Europees verband erkennen van universitaire diploma's en de invoering van het bachelor-master-(BaMa-)systeem.

Bijna alle studies in Nederland hebben deze voorwaarden vrij snel ingevoerd; geneeskunde bleef echter lange tijd een uitzondering. Voor vakken, stages of coschappen in het buitenland krijg je ondertussen ECTS-punten en als afgestudeerde met een Nederlandse artsenbul mag je overal in Europa als arts werken (zie ook blz. 13). Het vervangen van de structuur van prope-
deuse-doctoraal-artsenbul naar bachelor-master gaat wat minder snel. In het collegejaar 2006-2007 hebben vijf van de acht faculteiten dat gerealiseerd. Verwacht wordt dat binnen twee

verdeling in het artsenvak recht te trekken en de status van het vak te garanderen. Het gaat hier weliswaar om een masteropleiding geneeskunde die moet opleiden tot arts-onderzoeker, toch wordt er blijkbaar over de noodzaak en gevolgen van selectie voor het begin van de master nagedacht. Ook over de selectiecriteria kan nog flink worden gediscussieerd; kennis, competenties, motivatie? En voor wie gaat de selectie dan gelden? Voor elke student of alleen voor studenten die hun bachelor elders hebben behaald? Ongetwijfeld gaan we hierover in de komende tijd nog meer horen.

Hoe nu verder?

Al met al kan en moet er zelfs worden gediscussieerd over een aantal belangrijke punten rond de selectie. Zoals gezegd heeft elk selectiesysteem voor- en nadelen. Het KNMG ►

Mannelijke studenten krijgen bij gelijke geschiktheid de voorkeur

jaar minstens twee van de drie overige faculteiten ook de BaMa-structuur zullen invoeren.

Daarna bestaat de opleiding formeel uit twee afgeronde delen: het bachelor-deel en het master-deel. Welke studieonderdelen in welk deel zouden moeten, is niet duidelijk. Ondanks deze tweedeling zal het hoofddoel van de opleiding geneeskunde niet veranderen: het opleiden van studenten tot professioneel werkzame artsen.

Tussen de bachelor en de master kunnen faculteiten in theorie een extra selectiemoment invoeren. Het is dus mogelijk dat, om opgeleid te worden tot arts, studenten ook voor de master worden geselecteerd. Dan zou er, na de gewone loting of de decentrale selectie voor het begin van je studie, dus nog een tweede selectiemoment zijn. Studenten die niet door de selectie voor de master komen, hebben dan alleen het bachelordiploma geneeskunde.

Dat dit niet helemaal toekomstmuziek is, blijkt uit een discussie die dit voorjaar ontstond. Professor Croiset, hoogleraar onderwijskunde aan het UMCU, gaf aan dat studenten voor de SUMMA-opleiding, een masteropleiding geneeskunde gericht op bachelorstudenten biomedische wetenschappen, zullen worden geselecteerd. Mannelijke studenten zouden bij gelijke geschiktheid de voorkeur krijgen om de man-vrouw-

beeld: iStockphoto

◀ Studentenplatform heeft nu geen duidelijke voorkeur voor één van de genoemde methoden. In ieder geval ziet het platform de mogelijkheid van decentrale selectie als inhoudelijke aanvulling op de gewogen loting.

Met de introductie van de BaMa en de mogelijkheid van een eventueel extra selectiemoment voor de master moet er wel op korte termijn worden gekeken naar de selectie voor de opleiding. Misschien is er door deze verandering een andere selectiemethode nodig dan de gewogen loting in combinatie met de

numerus fixus van nu. Of het feit dat je man of vrouw bent hierbij een rol zou mogen spelen, is nog onduidelijk.

Bovendien moet er door de invoering van de BaMa-structuur ook worden nagedacht over de waarde van het bachelor-diploma geneeskunde en de mogelijkheden die dat diploma biedt qua vervolgopleiding of werk. Met deze vragen gaan we ons als KNMG Studentenplatform de komende tijd bezighouden. Jullie mening is van groot belang en daarom zal in het volgende Studentenpanel (voorjaar 2008) naar jullie mening worden gevraagd! ●

Het KNMG Studentenplatform zoekt jou!

Het KNMG Studentenplatform heeft vacatures voor studenten van de faculteiten Utrecht, Nijmegen en de VU.

Ben jij geïnteresseerd in beleidszaken op het gebied van de medische basisopleiding en wil je je inzetten voor de belangen van de geneeskundestudent? Dan is het KNMG Studentenplatform iets voor jou!

Het KNMG Studentenplatform behartigt de belangen van geneeskundestudenten én vertegenwoordigt de student-leden binnen de KNMG. Het platform onderneemt actie of neemt stelling in als het gaat om onderwerpen waarmee geneeskundestudenten en coassistenten in heel Nederland te maken hebben. Zo heeft het platform zich beziggehouden met leerrechten, met ongewenste intimiteiten tijdens je studie en met het schakeljaar.

Wij kijken dus verder dan de lokale situatie op de medische faculteiten. Hierbij richten wij ons op de maatschappelijke aspecten van de medische basisopleiding. Te denken valt aan zaken als (toetsing van) professioneel gedrag, internationalisering, seksuele intimidatie, stagevergoeding voor coassistenten en leerrechten.

Voor algemene informatie over het platform en de vacatures zie www.knmgstudentenplatform.nl. Voor vragen kun je mailen naar secretarisstudentenplatform@fed.knmg.nl.

Openbare Vergadering KNMG Studentenplatform

Dé openbare vergadering van het KNMG Studentenplatform wordt donderdag 25 oktober gehouden in de Domus Medica in Utrecht. Deze vergadering is de mogelijkheid voor studentleden van de KNMG om mee te denken en mee te beslissen over allerlei onderwerpen die relevant zijn voor geneeskundestudenten. Er zal worden gediscussieerd over seksuele intimidatie van geneeskunde-

studenten en coassistenten, de voortgangstoets, ciba-artsen en burn-out. De volledige agenda staat op www.artsinspe.nl. Ben je geïnteresseerd? Meld je dan per e-mail aan bij de secretaris van het Studentenplatform via secretarisstudentenplatform@fed.knmg.nl of kijk voor meer informatie op de site www.knmgstudentenplatform.nl.